

Recomanacions per omplir la fitxa de camp

Instruccions relatives a l'entrada de dades a la fitxa de camp

Tenim dues fitxes de camp:

- la **tradicional**, que ens permet recollir més informació i que serà la que farem servir si ja estem familiaritzades amb el seguiment de papallones
- la **il·lustrada**, que està adaptada a un públic més menut o inexpert en la identificació de papallones i que ens permet recollir menys informació

Qualsevol de les dues fitxes de camp cal que les descarregueu, ompliu i porteu a sobre quan feu el seguiment de papallones al vostre jardí.

Aquesta és la [fitxa de camp tradicional](#):

- Abans de començar el cens, heu d'omplir la capçalera de la fitxa amb les dades rellevants d'inici. Cal que ompliu els camps:
 - Nom/codi del jardí
 - Data
 - Hora
 - Nom/s de l'investigador/es
- Al final del seguiment, passats els 15 minuts, completeu la capçalera de la fitxa amb la temperatura, vent i % Sol. Les categories són les següents:
 - %Sol: < 50% | 50-75% | >75%
 - Vent: segons l'escala de Beaufort:
 - 0- El fum s'eleva verticalment.
 - 1- El moviment del fum indica amb prou feines la direcció del vent. Quasi no es mouen les fulles.
 - 2- El vent se sent a la cara. Branques i fulles es poden sentir lleugerament.
 - 3- Fulles i branques es mouen constantment. Fulles seques són aixecades de terra.
 - 4- Es mouen les branques petites. S'aixeca pols i papers del terra.
 - 5- Es mouen arbres petits i branques grans.
 - 6- Branques grans es mouen amb facilitat i constantment.

La capçalera tindrà aquest aspecte:

FITXA DE CAMP			
Programa de seguiment Jardins de Papallones			
NOM/CODI JARDÍ <i>jardí 4</i>	DATA <i>10/07/2024</i>	%SOL* <i>100%</i>	
INVESTIGADORS <i>usuari</i>	HORA <i>11:10</i>	VENT* <i>1</i>	TEMP. <i>27°C</i>

- Durant el seguiment cal anotar el nombre d'individus de cada espècie juntament amb els comportaments que duguin a terme, sobretot relatius a les plantes visitades. Aquests comportaments són els següents i els anotarem seguint la llegenda:

Comportament observat	Símbol a escriure a la fitxa	Cal anotar la planta?
Ús de recursos florals o Libant	L	Sí
Ovoposició	O	Sí
<i>Searching</i>	S	Opcional

<i>Mud-puddling</i>	M	Opcional*
Territori	T	Opcional
Parada nupcial	P	No
Còpula	C	No
Altres	A	Opcional
Cap	---	No

*En el cas del *mud-puddling* a la casella de la planta es pot anotar el substrat sobre el qual libava, ex: exsudats de salze, fang, excrement de fagina, pruna madura, etc.

En els casos en que és opcional o no cal anotar la planta, quan introduïu les dades a la web caldrà que indiqueu la planta com a “No identificada” i n’indiqueu qualsevol altra anotació relativa al comportament als comentaris.

✕

Nou comportament

Espècie *

Escolliu una espècie...

Total * **Mascles** **Femelles**

Comportament *

Planta *

Comentaris

- **Ús de recursos florals:** Papallones libant de les flors.
- **Ovoposició:** acte de pondre ous, es detecta pel moviment corbat de l'abdomen de les femelles quan estan posades sobre alguna planta, normalment la seva planta nutrícia.
- **Searching:** femella en vol pausat al voltant d'una planta en busca d'un lloc per a fer la posta.
- **Mud-puddling:** espècies que liben altres recursos que no són flors. Principalment s'observa sobre fang ('beure del fang') però també sobre excrements, exsudats d'arbres, fruita madura, etc.
- **Territori:** comportament territorial d'alguns mascles en que aquest principalment està parat sobre una fulla, roca, terra o escorça en un indret evident (al qual retorna després de vols d'inspecció), o foragitant altres papallones del lloc.
- **Parada nupcial:** Vol de festeig que pot acabar en rebuig o en còpula.
- **Còpula:** entre un mascle i una femella de la mateixa espècie, es detecta perquè tenen els abdòmens units.
- **Altres:** Altres comportaments diferents als mencionats anteriorment, cal especificar-ho als comentaris.

***Si l'individu en qüestió no ha dut a terme cap comportament dels proposats cal deixar aquestes columnes en blanc o amb ---.**

A la última columna "TOTAL" cal sumar tots els exemplars d'una mateixa fila (o espècie). Si per una mateixa espècie observem més de 3 comportaments haurem de tornar a escriure el seu nom més avall i al total sumar tots els individus de la mateixa espècie.

A continuació un exemple de com caldria omplir-la:

PAPALLONES	Comp. *comportament	Planta	Núm. indiv.	Comp.	Planta	Núm. indiv.	Comp.	Planta	Núm. indiv.	TOTAL
<i>Pieris rapae</i>	L	<i>T. offi</i>		---			L	<i>S. offi</i>		5
<i>Atalanta</i>	---			T						3
<i>Gonepteryx sp.</i>	L	<i>T. vul</i>		S	<i>R. ala</i>					3
Blaveta de l'heura	M	fang		---						2
<i>Pieris rapae</i>	L	<i>T. vul</i>								-

4. De manera opcional també podeu anotar altres pol·linitzadors que estiguin fent ús de recursos florals, és a dir que estiguin libant el nèctar o recol·lectant pol·len i anotar-ho de la següent manera:

ALTRES POL·LINITZADORS	Ús de flors: a quina planta?	Núm. indiv.	Ús de flors: a quina planta?	Núm. indiv.	Ús de flors: a quina planta?	Núm. indiv.	TOTAL
<i>Xylocopa violacea</i>	<i>P. spinosa</i>		<i>S. officinalis</i>		<i>P. communis</i>		6
<i>Coleoptera</i>	<i>C. albidus</i>						1

5. Al final del seguiment, després dels 15 minuts, també cal anotar la floració de les plantes omplint el 2n full de la fitxa de camp. Per a cada espècie de planta cal anotar el nombre aproximat de flors que hi havia florides durant el mostreig considerant les següents categories. Aquelles plantes que no estiguin florides quedaran marcades automàticament amb la categoria "Cap" de manera que no cal que les escriviu a la fitxa. Un exemple:

NOM DE LES PLANTES	Número de flors per cada espècie de planta:				
	Cap	1-10	11-100	101-1.000	>1.000
<i>Prunus spinosa</i>					X
<i>Taraxacum officinalis</i>			X		
<i>Rosmarinus officinalis</i>				X	
<i>Cistus albidus</i>		X			
<i>Salvia officinalis</i>			X		
<i>Pyrus communis</i>			X		

6. Un cop acabeu el mostreig haureu d'introduir les dades de la fitxa de camp a la web:
Els meus jardins → Comptatges 15 minuts → Afegiu un mostreig

Podeu consultar el [vídeo](#) tutorial per ajudar-vos a entrar les dades, que trobareu a Metodologia → Registrar les dades. I també podeu [escriure'ns](#) per correu.

Aquesta és la [fitxa de camp il·lustrada](#). A continuació algunes indicacions per facilitar-ne l'ús:

- Cada dibuix té una casella en blanc on cal anotar els individus que anem observant de cada espècie.
- Els individus observats els anotarem amb un palet, cada 4 palets el 5è el farem en diagonal per tal de facilitar el recompte d'individus al finalitzar el mostreig.
- Cada família de papallones té el fons d'un color. A la primera fila hi ha les diferents famílies, marcarem les caselles d'aquesta primera fila només en els casos en que no haguem pogut identificar la papallona a nivell d'espècie.
- A la última fila hi ha "altres pol·linitzadors", el funcionament és el mateix. Si coneixem el nom d'alguna de les espècies el podem escriure a la segona pàgina.
- A la segona pàgina hi ha la opció d'escriure més noms d'espècies que no apareguin dibuixades així com també la opció d'anotar la interacció amb les plantes i altres comentaris.

A l'exemple d'a continuació estem dient que hem observat 1 hespèrid no identificat, dos licènids no identificats, 1 blaveta comuna mascle, 1 blaveta de l'heura, 2 safraneres de l'alfals i 3 verdetes d'ull ros i 5 blanquetes de la col, 3 de les quals s'han observat libant de les flors de l'olivarda.

Fitxa de camp

JARDINS DE PAPALLONES

JARDINS DE PAPALLONES

Nom del jardí: Dia: Sol %:

Investigadors/es: Hora: Temp.: Vent:

Famílies

HESPERÍDS	PAPILIONÍDS	PIERÍDS	LICÈNIDS	NIMFALÍDS	SATÍRIDS

Espècies més comunes

Cagris comú	Papallona rena	Blanqueta de la col	Blaveta comuna mascle / femella	Atalanta	Bruna de bosc
Dard ros	Reina zebrada	Blanca de la col	Moreneta meridional	Migradora dels cardis	Margenera comuna
Daurat fosc	Cleopatra/limoneira femella	Blanqueta perfumada	Blaveta de l'heura	Papallona del ledoner	Bruna de prat
Limoneira	Cleopatra	Barrinadora del gesol	Coure comú	Ninfa mediterrània	Escac ibèric
Safanera de l'alfals	Aurora (mascle)	Blaveta dels picots	Blaveta estrada	Papallona de l'arboç	Broixa

Altres pol·linitzadors

Nocturna	Abella	Abella fustera	Borinot	Sirfd	Escarabat

Altres espècies

Merlet comú	Marbrada comuna	Moreneta de l'alzina	Papallona de la c blanca	Ninfa dormint	Saltabardisses citades
Arlequí	Pontia comuna	Verdeta d'ull blanc	Damer del collet	Papallona tigre	Saltabardisses de soler
Blanca de l'arc	Blavet argü	Turquesa mediterrània	Nom de l'espècie Verdeta d'ull ros		Núm. individus 3

Espècies de muntanya

Apol·lo	Griseta de muntanya	Paí de dia	Papallona de l'ortiga	Argentada comuna	Muntanyesa comuna
Coure roent	Coure tornassol	Mirallets	Tornassolada petita		

Comportaments observats

Papallona o pol·linitzador	Planta	Libant flors / Ovipositant / Searching / Altres	Nº individus
Blanqueta de la col	Olivarda	Libant	5

Comentaris

Un cop acabeu el mostreig haureu d'introduir les dades de la fitxa de camp a la web:
Els meus jardins → Comptatges 15 minuts → Afegiu un mostreig

Podeu consultar el [vídeo](#) tutorial per ajudar-vos a entrar les dades, que trobareu a Metodologia → Registrar les dades. I també podeu [escriure'ns](#) per correu.

Recomanacions per al seguiment i l'entrada de dades a la fitxa de camp

1. Intenteu sempre fer el mostreig amb condicions assolellades, sobretot durant la primavera i tardor. No existeix un llindar de temperatures que assegurï l'activitat de les papallones sense sol, però es recomana no fer comptatges sense predominï de sol si la temperatura és inferior als 15-20°C segons els indrets. És aconsellable també dur a terme els mostrejos quan hi hagi poc vent, amb un valor màxim de 3 a l'escala de Beaufort.
2. Eviteu comptar individus per duplicat. Si una papallona us ve per darrere i ja heu anotat un individu d'aquella espècie no la compteu, ja que probablement sigui el mateix individu.
3. Establiu un itinerari dins del vostre jardí, ja sigui totalment en moviment, totalment estàtic o híbrid, i feu sempre el mateix itinerari. Això us ajudarà a consolidar el protocol del seguiment i fer-lo de manera més estandarditzada.
4. Establiu codis curts per a les plantes per tal de no haver d'escriure el nom sencer cada vegada, ja que la casella és petita. Per exemple: *Taraxacum officinale* → *T. offi*, *Salvia officinalis* → *S. offi*, *Thymus vulgaris* → *T. vul* o *Rhamnus alaternus* → *R. ala*.
5. **IMPORTANT:** Reteniu les següents espècies i tingueu en compte que d'aquestes només heu d'entrar els mascles com a tals espècies, mentre que les femelles les entreneu SEMPRE en una casella apart com a "sp", tan sols a nivell de gènere, donada l'extrema similitud o la impossibilitat de distingir-les del cert:
 - *Gonepteryx rhamni* i *G. cleopatra* només els mascles, les femelles les entreneu sempre com a *Gonepteryx* sp.
 - *Lysandra coridon*, *L. hispana*, *L. bellargus*, correspondran sempre als mascles, mentre que les femelles les entreneu sempre com a *Lysandra* sp.
 - *Polyommatus fulgens*, *P. damon*, *P. ripartii* només els utilitzareu per els mascles, i entreneu sempre les femelles com a *Agrodiaetus* sp.
6. Per a qualsevol comentari relatiu al mostreig que no hagi quedat recollit a la fitxa el podeu afegir a la casella "Comentaris"
7. El seguiment de papallones es farà idealment un cop a la setmana, tot i que es pot fer cada dia, i com a mínim aconsellem fer-lo cada 15 dies.